



ZÁPADOČESKÁ
UNIVERZITA
V PLZNI

Fakulta filozofická
Katedra sociologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek vedoucí práce

Práci předložil(a) student(ka): Romana Lišková

Název práce: Migrace za účelem sňatku z pohledu české legislativy. Případová studie.

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě): Alena Pařízková, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Romana Lišková si jako cíl své práce stanovila identifikovat "subjektivní postoje jednotlivých státních úředníků, konkrétně zaměstnanců cizinecké policie a matričních úředníků vůči cizincům/cizinkám ve sňatkové migraci, určit do jaké míry jsou ve vztahu k cizincům ovlivněni společenskými stereotypy a předsudky." (str. 6). Cíl je ještě zopakován v metodologické kapitole (str. 23). Stanovený cíl se autorce předkládané práce podařilo naplnit.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Práce je standardně členěna, s vyváženou proporcionalitou obou částí práce a podrobným popisem části metodologické.

V teoretické části vede autorka čtenáře skrze vymezení sňatkové migrace, sociologické uchopení interakcí a cizineckou legislativu ČR k vymezení fingovaného sňatku. Ten vymezuje jako účelové manželství uzavřené s úmyslem nevést rodinný život a obejít omezující legislativu (str. 16). V této části také diskutuje nejasné hranice mezi fingovaným a "opravdovým" sňatkem (děje se tak v chybně nazvané kapitole 2.2.2, kdy název odpovídá obsahu kapitoly). V závěru teoretické části poté propojuje koncept fingovaných sňatků s perspektivou dramaturgické sociologie. Toto propojení ustavuje základ k výzkumným otázkám práce, které se soustředí na diváky a hodnotitele představení (státní úředníky - matriční úředníci a policisté).

Výzkumu byl realizován v rámci kvalitativní metodologie pomocí polostrukturovaných rozhovorů, analýzy dokumentů a zúčastněného pozorování. Romana Lišková hovořila se třemi matričními úřednicemi, dvěma zástupci cizinecké policie a dvěma smíšenými manželskými páry. Bohužel není dobře popsána analýza dokumentů, nedozvíme se, jaké dokumenty, kolik a s jakými kritérii výběru byly analyzovány. Chybí také popis zúčastněného pozorování, konstatování, že se jednalo o dlouhodobější pozorování je příliš vágní. Počet pozorování se dozvíme až v Etických aspektech práce na straně 25. Součástí této kapitoly je také reflexe limitů práce vzniklé výzkumem ve specifickém prostředí.

V empirické části nejprve představuje hlavní aktéry (Matriku a Cizineckou polici ČR a jejich působnosti). Představování zaměstnankyň Matričních úřadů působí jak "ze seznamky" než z odborné studie - je zaměřeno zejména na osobnostní charakteristiky matrikářek. Ačkoli s jedná o důležitý postřeh z výzkumu, bylo by lepší se dozvědět například délku jejich praxe či zkušenost s fingovanými sňatky. Policie je popsána věcněji. Další kapitola se věnuje představení zjištění o faktorech, které vstupují do posuzování zkoumaných úřednic a úředníků. Autorka zde cituje Howarda Beckera a jeho uchopení deviance, ale již neukazuje, jak je toto uchopení vhodným analytickým rámcem. Další text se

věnuje popisu procesů hodnocení “představení” snoubenců/manželů jak ze strany matrikářek tak policistů. Autorka se pak na straně 37 dostává k rozlišení “obětí” a “spolupachatelů”, v kontextu fingovaných sňatků je to důležité rozlišení, které se ale nepovedlo jasně představit. Ocenitelná je snaha o triangulaci skrze různé perspektivy zúčastněných a tedy zahrnutí smíšených manželských párů. I když se jedná o důležitou doplňující perspektivu, přesto se zpracování dvou rozhovorů nepodařilo do práce dobře začlenit.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA *(jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):*

Formální úprava práce není dobře zvládnutá. Práce nemá správné číslování stránek - úvod začíná na straně pět. Nadpisy hlavní kapitoly v záhlaví každé stránky působí rušivě. Nalezneme také nedůslednost v odkazování např. str. 20: u sekundární citace z textu J. Šubrta chybí u přímé citace M. Petruska stránka, ke konci stránky chybí v citaci rok publikace. Další ukázkou nedostatečné úpravy práce je dvojitá forma přímých citací, kdy se střídá využívání kurzívy s uvozovkami a pouze uvozovek. Názornou ukázkou je strana 16 či 31. Z hlediska stylistiky a struktury je vysloveně nezvládnutá kapitola 4.1.2. (str.30-32). Na straně 30 dole nenavazuje citace na interpretaci - citace pracovníka Cizinecké policie, na níž navazuje věta: “Matrikářka si v dané chvíli protiřečila....”. V některých pasážích nenavazují ani věty (vedlejší věta bez návaznosti v prvním odstavci kapitoly 4.1.3, str. 32). Přílohy tvoří základní otázky k rozhovorům s jednotlivými kategoriemi participantů a participantek.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE *(celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):*

Romana Lišková si zvolila téma, jemuž v českém kontextu zatím nebylo věnováno ze strany výzkumníků a výzkumnic příliš pozornosti. Zároveň se jedná o zaměření s obtížným vstupem do terénu - zejména pokud jde o některé části státní správy i samotných migrujících, kteří se v kontextu podezření z fingovaných sňatků dostávají do nepříjemné situace. Autorka se tedy ve své práci musela nejprve vyrovnat s vymezením sledovaného fenoménu a jeho propojením s konceptuálním rámcem, což se jí podařilo velmi dobře. Prezentace empirické části již tak povedená není. Celkový dojem z práce je tedy rozpačitý. Prvotní zaujetí a zájem střídá zklamání z “odbyté” prezentace zjištění. Na druhou stranu, jako vedoucí práce vím, že Romana Lišková se musela vypořádat s náročnými podmínkami při dokončování práce a tak je potěšující, že se jí povedlo text odevzdat v akceptovatelné podobě.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ *(jedna až tři):*

Na straně 16 uvádíte, že se fingované sňatky týkají výhradně cizinců s nižším sociálním statutem. K tomuto předpokladu se váží mé otázky:

- 1) Jak v kontextu vaší práce status cizince definujete?
- 2) Proč se fingované sňatky mají týkat jen cizinců s nižším statutem?

Je tvrzení, že přijímání příjmení manžela je důkazem lásky (str. 34) perspektivou matrikářek nebo vaší? Vzhledem k formulaci, by mne zajímalo, o co se v tomto tvrzení opíráte.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA *(výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě):*

Dobře.

Datum: 18.5.2014

Podpis: